

UCHWAŁA NR 486/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 31 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia i przedłożenia Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego „Raportu z wykonania w 2024 r. Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026”

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 2 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566, z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się „Raport z wykonania w 2024 roku Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026” oraz przedkłada się go Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego.

2. Raport, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RAPORT Z WYKONANIA W 2024 ROKU
WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022 – 2026

Szczecin, marzec 2025 roku

I. Wprowadzenie

Rok 2024 r. był kontynuacją działań zapoczątkowanych w roku 2022, podjętych na podstawie Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026. Jako priorytet w 2024 r. potraktowano aktualny trend w przeciwdziałaniu uzależnieniom, to jest zlecenie zadań publicznych partnerom społecznym - organizacjom pozarządowym, które realizują programy rekomendowane. Programy rekomendowane są przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji oraz Instytutem Psychiatrii i Neurologii. W ramach systemu programów rekomendowanych dokonywana jest ocena programów z obszarów promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień (profilaktyki narkomanii, profilaktyki problemów alkoholowych) oraz programów profilaktyki innych zachowań problemowych (ryzykownych) dzieci i młodzieży. Programy te są badane pod kątem spełnienia standardów - szczegółowych wymagań odnoszących się do jakości programu jako całości, a także poszczególnych etapów jego realizacji, tj. etapu diagnozy i oceny potrzeb, wyboru grupy docelowej, planowania celów i sposobów ich realizacji, zapewnienia jakości realizacji oraz monitorowania i oceny efektów programu w trakcie ewaluacji¹. Zlecenie programów rekomendowanych daje rękojmię ich naukowych podstaw i potwierdzonej skuteczności.

Rok 2024 r. zaowocował wydaniem decyzji zezwalającej na prowadzenie leczenia substytucyjnego osób uzależnionych od opioidów przez Zachodniopomorskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień. Leczenia to polega na zastąpieniu substancji nadużywanej lekiem, który wywołuje podobny efekt farmakologiczny i przez to eliminuje objawy abstynencyjne oraz głód narkotykowy, ale nie posiada właściwości euforyzujących, a jego właściwości farmakodynamiczne utrzymują pacjenta w stabilnym samopoczuciu przez całą dobę. Dodatkowo substytut opioidowy otwiera często drogę do odstawienia innych substancji w przypadku politoksykomanii oraz może wspierać u wybranych pacjentów walkę z innymi zaburzeniami psychicznymi, jak depresja, lęk czy psychoza². Podkreślić warto, że leczenie substytucyjne osób uzależnionych od opioidów zostało poddane gruntownej ewaluacji w związku z tym jest metodą leczenia o potwierdzonej skuteczności zarówno dla pacjenta jak i całego społeczeństwa³.

Analiza danych podmiotów leczniczych realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie województwa zachodniopomorskiego, dla których samorząd województwa jest podmiotem tworzącym, wskazuje na dużą dysproporcję w liczbie mężczyzn i kobiet leczonych z powodu nadużywania substancji psychoaktywnych i alkoholu, zarówno jeżeli chodzi o leczenie stacjonarne, jak i ambulatoryjne. Liczba mężczyzn leczonych stacjonarnie w 2024 r. z powodu nadużywania substancji psychoaktywnych wynosiła 1547, natomiast kobiet 330. Podobnie jest w analogicznym okresie w leczeniu ambulatoryjnym – liczba mężczyzn wynosi 1149, kobiet natomiast 444. Jest to trend kontynuowany z 2023 r. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Liczba leczonych w 2024	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci/Młodzież
1.	Liczba leczonych stacjonarnie z powodu nadużywania substancji psychoaktywnych i alkoholu	330	1 547	34
	w tym leczonych pierwszy raz	84	376	5
2.	Liczba leczonych ambulatoryjnie z powodu nadużywania substancji psychoaktywnych i alkoholu	444	1 149	0
	w tym leczonych pierwszy raz	135	382	0
3.	Liczba leczonych w programie leczenia substytucyjnego	33	44	0
	w tym leczonych pierwszy raz	6	3	0
4.	Liczba zatruc substancjami psychoaktywnymi i alkoholem	65	295	34
	w tym ze skutkiem śmiertelnym	0	0	0

Źródło: Wydział Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

¹ Źródło: <https://programyrekomendowane.pl/system-rekomendacji/o-systemie-rekomendacji/> (dostęp: 6 lutego 2025 r.)

² Źródło: <https://kcpu.gov.pl/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienia/leczenie-farmakologiczne/> (dostęp: 6 lutego 2025 r.)

³ Źródło: <https://kcpu.gov.pl/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienia/leczenie-farmakologiczne/#substytucyjne> (dostęp: 6 lutego 2025 r.)

II. Regulacje prawne realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026

Ramy prawne Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026 to poniższe ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566, z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939, z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799, z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670);
- 7) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83);
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- 9) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320);
- 12) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

III. Podstawowe informacje o realizacji Programu

Okres realizacji Programu:

Program na lata 2022 - 2026

Główny realizator Programu: Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego

Koordynator Programu:

Wydział Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego / Biuro ds. przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

Głównym celem Programu jest „Ograniczenie skali problemów społecznych i zdrowotnych związanych z użytkowaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi”.

Celami operacyjnymi Programu są:

- 1) zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych oraz problemów uzależnień;
- 2) zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności wśród mieszkańców województwa oraz zwiększenie umiejętności osób pracujących w obszarze uzależnień;
- 3) zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych;
- 4) zmniejszenie skali problemu uzależnień oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych;
- 5) zmniejszenie skali problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Odbiorcami Programu są mieszkanki i mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, szczególnie:

- 1) dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice i opiekunowie;
- 2) osoby dorosłe z grup ryzyka;
- 3) rodziny, w których występuje problem uzależnień;
- 4) osoby uzależnione od środków psychoaktywnych i członkowie ich rodzin;
- 5) osoby zagrożone uzależnieniem;
- 6) osoby zajmujące się przeciwdziałaniem uzależnieniom i pomocą osobom i rodzinom z problemem uzależnienia;
- 7) organizacje pozarządowe;
- 8) podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Partnerzy realizacji Programu:

- 1) jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) organizacje pozarządowe;
- 3) placówki oświaty;
- 4) podmioty lecznicze;
- 5) inne instytucje zajmujące się problematyką uzależnień.

Podstawowe metody realizacji Programu:

- 1) działania edukacyjne;
- 2) organizacja kampanii społecznych;
- 3) sporządzanie raportów;
- 4) współpraca z mediami;
- 5) systematyczna współpraca instytucjonalna.

IV. Informacja o finansowaniu

Środki finansowe na realizację Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2026 pochodziły z wpływów z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi o zawartości do 18 % alkoholu, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, z późn. zm.).

W 2024 r. środki finansowe zaplanowane były w kwocie 795.000 złotych w ramach działu 851 ochrona zdrowia i były przeznaczone na :

zwalczanie narkomanii w ramach rozdziału 85153: 350.000 zł i
przeciwdziałanie alkoholizmowi w ramach rozdziału 85154 445.000 zł

Wydatki w 2024 roku stanowiły kwotę w wysokości 509.941,21 zł, z czego
zwalczanie narkomanii w ramach rozdziału 85153: 235.310,67 zł i
przeciwdziałanie alkoholizmowi w ramach rozdziału 85154: 274.630,54 zł.

W latach 2019-2023 środki przeznaczone na finansowanie Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2018-2022 przedstawiały się następująco:

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Środki finansowe	526.265,90 zł	307.453,74 zł	571.329,41 zł	526.894,44	424.366 zł

V. Realizacja zadań własnych samorządu województwa w 2024 r.**Cel operacyjny 1.****Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych oraz problemów uzależnień****1.1. Monitorowanie problemów uzależnień we współpracy z różnymi podmiotami;****Karolina Flacht Ekspertka Wojewódzka ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii przedstawiła swoje działania w poniższej informacji:**

Informacja z realizacji zadań za rok 2024 Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii umowa WWS/4/2024

1. Udział w dniu 14 lutego 2024 r. w spotkaniu w Wydziale Współpracy Społecznej UMWZ z przedstawicielami hostelu postrehabilitacyjnego dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w Policach. Podczas spotkania omówiono potrzeby w obszarze postrehabilitacji w województwie oraz omówiono harmonogram szkolenia EUPC.
2. Udział w dniach 12 - 15 marca 2024 r. w Pompidou Group w Bolonii we Włoszech. Tematem przewodnim spotkania była "Poprawa dostępu i jakości usług leczniczych". W ramach wizyty studyjnej Ekspertka zapoznała się z jedną z największych społeczności leczenia dla osób uzależnionych i ich rodzin San Patrignano Community we Włoszech.
3. Udział w otwarciu szkolenia pn. „Europejski Program Profilaktyki na Pomorzu Zachodnim” w dniu 10 maja 2024 r., które odbyło się w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego WZ.

4. Udział w dniach 14-16 maja 2024 r. w Pompidou Group w stolicy Maroko Podczas spotkania w Maroku skupiono się na dwóch głównych tematach:

- znaczenie PTSD (zespół stresu pourazowego) w leczeniu uzależnień,
- znaczenie stresu ogółem w leczeniu uzależnień.

W ramach wizyty studyjnej w miejscowości Sala w Maroku odwiedzono Oddział Detoksykacyjny, w którym realizowany jest Program Metadonowy

5. Opracowanie artykułu z okazji Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Narkomanii zwanego w ostatnich latach Międzynarodowym Dniem Solidarności z Osobami Uzależnionymi od Substancji Psychoaktywnych, obchodzonego 26 czerwca 2024 r., który został opublikowany na stronie Wydziału Współpracy Społecznej.

6. Udział w dniach 17-18 października 2024 r. na zaproszenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom Ekspert w wizycie studyjnej w Czeskim Krajowym Centrum Monitorowania Narkotyków i Uzależnień, Biuro Rządu Republiki Czeskiej). W trakcie wizyty Ekspertka zapoznała się z pracami Centrum Monitorującego oraz dobrymi praktykami systemu przeciwdziałania uzależnieniom w Czechach. Tematem przewodnim były:

- koordynacja polityki uzależnień,
- proces strategii narodowej,
- współpraca międzynarodowa (grupa robocza w Brukseli HDG, CND) w zakresie odpowiedzi na problem narkotykowy,
- prawo narkotykowe w Republice Czeskiej, planowane zmiany w polityce narkotykowej,
- przeciwdziałanie uzależnieniom w Republice Czeskiej, przykłady programów i działań, rola samorządu w przeciwdziałaniu uzależnieniom,
- wizyta w ośrodku leczenia uzależnień/redukcji szkód.

7. Udział w dniu 9 grudnia 2024 r. w otwarciu szkolenia dla samorządów lokalnych z terenu powiatu polickiego realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

8. Opinie

- 1 lipca 2024 r. wydano opinie w sprawie dotyczącej patronatu nad wydarzeniem "Pociąg do profilaktyki" organizowanym przez Fundację A.R.T. Wydano opinię negatywną: Jednym z kluczowych, już w opinii ujętym uzasadnieniem, jest czas trwania wydarzenia. Spotkania jednorazowe nie są rekomendowane dla współczesnej profilaktyki. Regularne działania przynoszą znacznie lepsze rezultaty w zakresie profilaktyki niż jednorazowe inicjatywy.
- 3 lipca 2024 r. wydano opinie w sprawie założeń naboru 6.21 FEPZ IV kw. 2024 r. z komentarzami Eksperta wraz z rekomendacjami.
- 24 lipca 2024 r. wydano opinie w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw. Nie wniesiono uwag.
- 19 września 2024 r. wydano opinie w sprawie informacji z województwa o sytuacji związanej z używaniem fentanylu. Opinie poprzedziło spotkanie z Dyrektorką Wydziału Współpracy Społecznej Magdaleną Pieczyńską, na którym zgodnie z Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2026, zaplanowano działania związane z monitorowaniem narkotyków i narkomanii na terenie województwa. W ostatnim czasie fentanyl zyskał znaczną popularność w mediach. Niestety, często spotykamy się z niezwyfikowanymi informacjami pojawiającymi się w przestrzeni publicznej. W związku z powyższym zapytano o informacje placówki leczenia uzależnień czy odnotowano przypadki pacjentów będących użytkownikami fentanylu. Dane te są pozwoliły określić skalę problemu na terenie naszego województwa, co zawarto w opinii.
- 24 września 2024 r. wydano opinie w sprawie „Diagnozy używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych na terenie województwa zachodniopomorskiego”.

Rezultaty: 1 artykuł, 6 wyjazdów służbowych, 5 wydanych opinii

Koszty poniesione w roku 2024 r. w związku z działalnością Ekspertka zgodnie z umową nr WWS/4/2024 wyniosły 3 337,44 zł.

1.4. Gromadzenie i udostępnianie publikacji, raportów, analiz na temat uzależnień

W związku z rosnącą liczbą doniesień o osobach zażywających fentanyl Wydział Współpracy Społecznej we współpracy z p. Karoliną Flacht Ekspertką Wojewódzką ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii podjął działania mające na celu zebranie szczegółowych danych dotyczących tego zjawiska na terenie województwa zachodniopomorskiego. Z zebranych danych wynika, że w III kwartale 2024 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano 27 przypadków osób zażywających fentanyl, w tym 22 mężczyzn oraz 5 kobiet, a przedział wiekowy tych osób waha się od 14 do 45 lat.

Rezultaty: 1 opracowanie dotyczące epidemiologii uzależnień (informacja dotycząca użytkowników fentanylu w województwie zachodniopomorskim), 1 działanie.

Działanie zrealizowano bezkosztowo.

Cel operacyjny 2.

Zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności wśród mieszkańców województwa oraz zwiększenie umiejętności osób pracujących w obszarze uzależnień

2.1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych

Współorganizacja **Festynu: Wielka szczecińska majówka – Ambasador Zdrowia (25 maja 2024 r.) z Fundacją Auxilium.**

Rezultat: 1 wydarzenie, kwota dofinansowania: 5.000,00 zł

2.3 Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w zakresie używania substancji psychoaktywnych i możliwości przeciwdziałania przemocy domowej

Szkolenie „Rola gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej” (4/5 listopada 2024 r.). Szkolenie było adresowane do Przewodniczących gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu województwa zachodniopomorskiego. Było ono współorganizowane z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Warszawie. Pierwszy wykład był poświęcony tematowi: „Specyfika funkcjonowania rodziny z problemem alkoholowym i przemocy. Portret psychologiczny klientów gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – osób stosujących przemoc i osób doznających przemocy domowej”. Wygłosił go Pan Błażej Gawroński - Specjalista oraz Superwizor w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, Członek Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Olsztynie. Następnie Pan Krzysztof Sarzała - pedagog, terapeuta, autor projektów Centrum Interwencji Kryzysowej w Gdańsku Koordynator Centrum Pomocy Dzieciom w Gdańsku wygłosił wykład: „Diagnozowanie problemu przemocy domowej. Jak rozmawiać z klientami o przemocy domowej?”. Na zakończenie pierwszego dnia Pani Magdalena Łokucijewska – adwokat, doradca obywatelski, współpracownik Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” omówiła temat procedury prawnej i interwencyjnej w przeciwdziałaniu przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”. W drugi dzień szkolenia odbyły się w trzech grupach zajęcia seminaryjno-warsztatowe: Działania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej - Procedura „Niebieskie Karty” w praktyce.

Rezultat: 42 osoby przeszkolone, Kwota: 18.000 zł

2.5. Doskonalenie kompetencji i umiejętności osób pracujących w obszarze uzależnień

Dotacja podmiotowa: udzielono w 2024 roku dotacji podmiotowej z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego dla **Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie**, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd Województwa Zachodniopomorskiego na dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, m. in. inicjowania i realizacji działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych zatrudnionych w placówkach, w tym organizowanie staży i szkoleń; inicjowania i prowadzenia działań podnoszących kompetencje zawodowe osób współdziałających z placówkami w realizacji zadań programowych.

Rezultaty: 3 narady kierowników placówek leczenia odwykowego województwa zachodniopomorskiego (29 osób), 1 szkolenie dla pracowników placówek leczenia odwykowego województwa zachodniopomorskiego „Zmęczeni współzuciem” (19 osób).

Kwota dotacji: 18.000,00 zł (wykorzystano: 17.015,34 zł),

2.6. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych kierowanych do przedstawicieli organizacji pozarządowych i JST.

Szkolenia pn. Europejski Program Profilaktyki na Pomorzu Zachodnim z zakresu profilaktyki opartej na dowodach naukowych skierowane do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzone w dniach 9-10 maja 2024 r. przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program stanowi wsparcie w zakresie wdrażania nowoczesnych rozwiązań profilaktycznych oraz podejmowania świadomych decyzji dotyczących finansowania programów profilaktycznych.

Rezultaty: 23 odbiorców, 1 szkolenie dwudniowe
Koszt całości 10.483,80 zł.

Szkolenie dla samorządów lokalnych z terenu powiatu polickiego realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom przeprowadzone w dniu 9 grudnia 2024 r. Tematem szkolenia była realizacja programów rekomendowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Rezultaty: 50 odbiorców, 1 szkolenie
Koszt całości 3.500,00 zł.

Cel operacyjny 3. Zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych

3.1 Poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w tym programów rekomendowanych, będących w bazie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (<https://programyrekomendowane.pl>);

Stowarzyszenie Kropka-Wolni Od Uzależnień (Kołobrzeg) Rekomendowany Program Candis.

Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert.

Organizacja prowadziła terapię użytkowników konopi. Terapia koncentrowała się na wyrobieniu zdolności i sprawności, które pomogły w zredukowaniu lub całkowitym zaprzestaniu używania. Jej zakres obejmował strategie radzenia sobie w sytuacjach ryzyka, stwarzających niebezpieczeństwo nawrotów, a także techniki, które pomagają wytrwać w decyzji o zaprzestaniu używania, techniki treningu rozwiązywania problemów mają poprawić skuteczność pacjenta w radzeniu sobie z problemami psychicznymi lub społecznymi, które mogą być zarówno przyczyną jak i skutkiem używania przetworów konopi. Podczas terapii uwzględniono także inne problemy związane z codziennym życiem, pracą i środowiskiem społecznym, które mogły stanowić przeszkodę w ograniczeniu używania konopi lub rezygnacji z ich używania.

Rezultat: 6 osób skorzystało z 10 sesji psychoterapeutycznych, kwota dotacji: 15.100 zł.

Stowarzyszenie Profilaktyki i Terapii "Młodzi-Młodym" (Koszalin) ROZWIJAMY RODZINY V edycja. Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert. W ramach projektu realizowano programy rekomendowane: Program Wzmacniania Rodziny, Szkoła dla Rodziców, Laboratorium Wiedzy Pozytywnej, FreD. Działania przeprowadzono w Koszalinie, Białym-Borze, Bobolicach, Darłowie.

Rezultaty:

- grupa dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów wzięła udział w warsztatach z zakresu wzajemnej komunikacji, współpracy, spędzania czasu wolnego w ramach programu Program Wzmacniania Rodziny - 31 osób
- grupa dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów nabyła umiejętności w zakresie poprawnego budowania relacji w rodzinie - 31 osób
- grupa rodziców i opiekunów wzięła udział w zajęciach psychoedukacyjnych w ramach programu Szkoła dla Rodziców - 35 osób
- grupa rodziców i opiekunów uzyskała wiedzę i umiejętności służące poprawie ich funkcjonowania rodzicielskiego, dzięki temu nastąpi poprawa ich relacji z dziećmi - 35 osób
- grupa młodzieży, rodziców i nauczycieli z trzech szkół ponadpodstawowych wzięła udział w programie Laboratorium Wiedzy Pozytywnej - 141 osób
- grupa dzieci i młodzieży oraz rodziców wzięła udział w rozmowie motywującej i rozmowie po udziale w programie w ramach programu FreD - 222 osoby
- grupa dzieci i młodzieży wzięła udział w warsztatach wczesnej interwencji - 32 osób.

Kwota dotacji: 80.100 zł

Zachodniopomorskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” (Szczecin) Zadanie 3.1. Poszerzanie i udoskonalanie oferty profilaktycznego programu rekomendowanego będącego w bazie KCPU. Nazwa własna: Program Wzmacniania Rodziny.

W ramach projektu realizowano Program Wzmacniania Rodziny. Elementy programu, to **sesje zerowe** - kwalifikacja do programu rodzin zainteresowanych uczestnictwem w warsztatach i sesjach indywidualnych, polegały na przeprowadzeniu wywiadu rodzinnego, prowadzone z poszczególnymi rodzinami w celu zapoznania rodziców i dzieci z zasadami, sposobem prowadzenia zajęć, rozpoznania problemów z jakimi przychodzą, oceny możliwości uczestnictwa oraz ostatecznego przyjęcia do programu lub przekierowania do innych form pomocy lub instytucji oraz udzielanie informacji o terminach, formule i zakresie tematycznym warsztatów; **sesje podstawowe** - program był prowadzony metodą warsztatową w formie sesji dla rodziców, dla młodzieży i rodzinnych. Sesje dla rodziców i młodzieży odbywają się równolegle w tym samym czasie (1 godzina). Po ich zakończeniu rodziny wspólnie uczestniczą w sesji rodzinnej (2 godziny); **warsztaty umiejętności psychospołecznych dla młodzieży** - przeprowadzono 1 edycję warsztatów po 12 spotkań prowadzone przez 2 terapeutów; **sesje - indywidualne wsparcie psychoedukacyjne i terapeutyczne** Przeprowadzono 170 godzin sesji indywidualnych dla rodzin, które nie zakwalifikowały się na warsztaty- od 2 do 5 spotkań dla jednej rodziny (objęto opieką rodziny, które z różnych powodów nie zakwalifikowały się do pracy grupowej: brak miejsc na sesjach grupowych, potrzeba szybkiej diagnozy i interwencji lub zbyt silne zaburzenia dziecka np. ADHD, Zespół Aspergera, używanie alkoholu lub innych środków psychoaktywnych w sposób problemowy, który zagrażałby pracy grupy dzieci lub wprowadzał elementy wiedzy i zachowań niekorzystne dla innych uczestników, zachowania demoralizujące inne dzieci, a także specyficzne problemy rodziców np. uzależnienie od alkoholu, zaburzenia osobowości, całkowity brak więzi w rodzinie itp.); **poradnictwo i konsultacje indywidualne dla rodzin** sesje indywidualnych dla rodzin - uczestników warsztatów lub zakwalifikowanych podczas sesji zerowych; **Warsztaty wczesnej interwencji kryzysowej dla rodziców i opiekunów**. Przeprowadzone działania poddano ewaluacji.

Rezultat: 419 osoby objęte Programem (rodzice lub opiekunowie i dzieci),
kwota dotacji: 71.970 zł

Stowarzyszenie Lawendowe Wzgórza (Szczecinek) Realizacja Programów Rekomendowanych „Unplugged” na terenie woj. zachodniopomorskiego IV edycja. Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert. Program Unplugged to realizowany w Placówkach Oświatowych program nauczania dotyczący zapobiegania uzależnieniu od używek oparty na modelu wszechstronnego wpływu społecznego. Celem niniejszego podejścia było wyposażenie młodych ludzi w konkretne umiejętności oraz środki, których potrzebują, by oprzeć się wpływom społecznym oraz potwierdzić w praktyce wiedzę o używkach oraz ich niekorzystnych konsekwencjach zdrowotnych. Jednakże wpływ społeczny został jednocześnie ujęty w programie jako czynnik ochronny zapobiegający korzystaniu z używek. Program Rekomendowany Unplugged został zrealizowany w 13 Placówkach Oświatowych.

Rezultaty: 534 uczniów wzięło udział w warsztatach.
Kwota dotacji: 97.250 zł

Cel operacyjny 4.

Zmniejszenie skali problemu uzależnień oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych

4.2. Wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej podejmował m.in działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. W 2024 roku były to dotacje udzielone w trybie **konkursowym**:

działanie realizowane Fundację resocjalizacji i readaptacji społecznej Tulipan w Szczecinie:

- indywidualna pomoc terapeuty ds. uzależnień dla byłych skazanych i ich rodzin – skorzystało 56 osób, zrealizowano 100 godz., łączny koszt 10 000,00 zł;
- warsztaty terapeutyczno-readaptacyjne dla kobiet na terenie Zakładu Karnego w Goleniowie, Schroniska dla bezdomnych kobiet i matek z dziećmi CARITAS w Szczecinie skorzystało 47 kobiet, zrealizowano 200 godz., łączny koszt 24 000,00 zł.

Działanie realizowane przez Stowarzyszenie Kropka – Wolni od Uzależnień w Kołobrzegu:

- indywidualne konsultacje z terapeutą ds. uzależnień – skorzystało 16 osób, zrealizowano 40 godz., łączny koszt 6 000,00 zł,
- Działanie realizowane przez Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej w Koszalinie:
- pomoc terapeuty ds. uzależnień dla osób bezdomnych, w 4 miejscowościach: Wałcz, Szczecinek, Białogard oraz Sławno – skorzystało 114 osób, zrealizowano 120 godz., łączny

koszt 24 000,00 zł,

Ponadto Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej udzielił dotacje w trybie pozakonkursowym: działanie realizowane przez Fundację Zastopuj w Sianowie:

- warsztaty terapeutyczne dla młodzieży – skorzystało 10 osób, zrealizowano 24 godz.,

łącznie koszt 4 560,00 zł,

działanie realizowane przez Fundację resocjalizacji i readaptacji społecznej Tulipan w Szczecinie:

- pomoc w zakresie profilaktyki uzależnień dla rodzin – skorzystało 30 osób, zrealizowano 48 godz., łącznie koszt 10 000,00 zł.

4.3. Zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Zachodniopomorskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” (Szczecin) „Wstęp do trzeźwości” – Grupa psychoedukacyjna z elementami warsztatu umiejętności psychospołecznych nazwana dalej Grupą Podstawową. Zlecone zadanie w ramach małego grantu. Zadanie polegało na przeprowadzeniu Grupy psychoedukacyjnej z elementami warsztatów umiejętności psychospołecznych dla osób na różnym poziomie uzależnienia (od zagrożonych, eksperymentujących, używających szkodliwie do uzależnionych). Przeprowadzono w ramach projektu 2 cykle grup - każde spotkanie po 3 godziny, prowadzone przez dwóch doświadczonych terapeutów z odpowiednimi kwalifikacjami.

Rezultaty: 27 osób rozpoczęło, 6 osób przeszło cały cykl.

Kwota dotacji: 10.000 zł

4.5. Zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów

Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie „Tęcza serc” (Szczecin) Wsparcie i profilaktyka w zakresie FAS/FASD. Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert. Projekt zapewnił fachową diagnozę i pomoc rodzinom wychowujących dzieci z ryzyka FAS/FASD. Osiągnięte rezultaty projektu: - 222 godziny diagnozy, terapii i konsultacji w zakresie Płodowego Zespołu Alkoholowego - 30 godzin diagnoz psychologicznych - 12 godzin diagnoz lekarskich - 64 godziny spotkań Zespołu Diagnostyczno - Terapeutycznego - 188 godzin dyżuru specjalisty Programu "Fastryg" - 32 godziny zajęć terapeutycznych metodą ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne - 24 godziny grupy terapeutycznej dla opiekunów/rodziców dzieci z ryzyka FAS/FASD - 15 osób uczestniczyło w zajęciach terapeutycznych metodą ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne - 9 osób uczestniczyło w grupie terapeutycznej dla opiekunów/rodziców dzieci z ryzyka FAS/FASD - 98 osób (dzieci i dorośli) uzyskało wsparcie w zakresie Płodowego Zespołu Alkoholowego poprzez diagnozę, terapię indywidualną oraz udział w grupowych zajęciach terapeutycznych i grupie terapeutycznej, - 52 dzieci zagrożonych syndromem FAS uzyskało wsparcie w prawidłowym rozwoju poprzez uzyskanie diagnozy (odnoszącej się do zaburzeń rozwojowych i psychicznych wskutek spożywania alkoholu przez ich matki w ciąży) oraz poprzez pomoc terapeutyczną. Diagnozy dokonywał Zespół Specjalistów wyszkolonych w obszarze tematyki FASD, działający pod kierunkiem lekarza pediatry. Do diagnostyki FASD wykorzystywano narzędzie 4-Cyfrowego Kwestionariusza Diagnostycznego (4-DDC). Grupa dzieci wraz z opiekunami uczestniczyły w zajęciach terapeutycznych metodą ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne. Rodziny zgłaszające się do Fundacji miały możliwość uczestniczenia w spotkaniach grupy terapeutycznej dla opiekunów.

Rezultaty: 98 osób objętych pomocą. Kwota dotacji: 50.000 zł.

5.2 Działania edukacyjne w zakresie uzależnień behawioralnych

Stowarzyszenie Wolontariuszy Da Du (Szczecin) Realizacja działań edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnych skierowanych do pacjentów ośrodków stacjonarnych na terenie województwa zachodniopomorskiego „Z wiedzą mi po drodze w kierunku trzeźwości”. Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert.

Celem zadania było zmniejszenie skali problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi poprzez działania edukacyjne w zakresie uzależnień behawioralnych. Efektem była edukacja i rozwinięcie kompetencji psychospołecznych pacjentów uzależnionych behawioralnie oraz szkodliwie używających pacjentów ośrodków

MONAR, kadry MONAR w trzech obszarach – wiedza, umiejętności, postawy społeczne. Przeprowadzone zajęcia: I moduł zajęcia dla kadry w Ośrodku Monar w Babigoszczy, Grabowie i Marianówce po 4 godziny w każdym ośrodku prowadzone przez 2 terapeutów. II moduł: zajęcia dla młodzieży - w Ośrodku Monar w Babigoszczy, Grabowie i Marianówce.. Tematyka warsztatów była różnorodna, zajęcia prowadzone były w sposób dynamiczny, w formie warsztatowej i aktywizującej. Tematy zajęć to: komunikacja interpersonalna, seksualność, normy i patologia, uzależnienia behawioralne, stres, radzenie sobie z kryzysem, tolerancja, choroby przenoszone drogą płciową ze szczególnym uwzględnieniem HIV/AIDS . Tematyka zajęć została dopasowana do oczekiwań i zapotrzebowania odbiorców zadania. III moduł: konsultacje indywidualne skierowane do wszystkich beneficjentów, podczas których można było bezpłatnie skorzystać z pomocy specjalisty. Konsultacje prowadzone były z zachowaniem anonimowości oraz intymności. Miejsce realizacji zadania: Szczecin ul. Arkońska 4 (administracja), Ośrodek MONAR GRABOWO 1, Gmina Łobez. Ośrodek MONAR BABIGOSZCZ, Babigoszcz 19, Gmina Przybiernów, Ośrodek MONAR MARIANÓWEK, Wszemierzyce 1, Gmina Siemyśl.

Rezultaty: 208 osób. Kwota dotacji: 14.980 zł.

Fundacja Motywacja i Działanie (Międzyzdroje) Skuteczne projektowanie działań szkolnej profilaktyki uzależnień behawioralnych. Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert. Celem głównym zadania było przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym w środowisku 12 szkół podstawowych, wśród uczniów klas IV-VIII z terenu województwa zachodniopomorskiego. Cele szczegółowe obejmowały: Zwiększenie wiedzy w zakresie skutecznej profilaktyki uzależnień, Zapoznanie pedagogów i psychologów szkolnych z narzędziem Diagmatic oraz nauczenie ich jego zastosowań, Wdrożenie narzędzia Diagmatic do użytku szkolnego przez pedagoga i psychologa szkolnego, Zaprojektowanie działań dla szkolnej profilaktyki uzależnień behawioralnych. Realizacja tych celów została podzielona na trzy etapy: Etap pierwszy W dniach 16-17 września odbyły się szkolenia, które obejmowały następujące zagadnienia: Podstawa skutecznej profilaktyki, czyli porządkowanie wiedzy o czynnikach chroniących i ryzyka, Znaczenie diagnozy profilaktycznej dla skutecznego projektowania działań szkolnej profilaktyki uzależnień behawioralnych, Zapoznanie z narzędziem Diagmatic, Praca z narzędziem Diagmatic na Kwestionariuszu Zaburzeń w Funkcjonowaniu związanym z Mediami - Ryzyko Uzależnienia od Internetu. Szkolenia odbyły się w Hotelu NOVOTEL przy ul. 3 Maja 31 w Szczecinie. Etap drugi W dniach 18 września - 31 października odbyły się konsultacje online z każdą szkołą. Ich celem był monitoring wdrażania narzędzia Diagmatic przez pedagogów i psychologów szkolnych. Etap trzeci W dniach 18 września - 31 października przeprowadzono warsztaty online ze szkołami. Podczas warsztatów dokonywano analizy wyników badań z "Kwestionariusza Zaburzeń w Funkcjonowaniu związanym z Mediami - Ryzyko Uzależnienia od Internetu" oraz projektowano działania szkolnej profilaktyki uzależnień behawioralnych. Dodatkowo przeznaczono jedną godzinę na pracę z Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapii, uwzględniając większy wskaźnik problemów uczniów i uczennic z tych placówek i potrzeb zastosowania oddziaływań nie tylko w zakresie profilaktyki uniwersalnej ale selektywnej i wskazującej.

Rezultaty: 24 pedagogów i psychologów szkolnych. Kwota dotacji: 49.544,43 zł (faktycznie poniesione wydatki).

Fundacja "Razem Raźniej" (Koszalin) "Edukujemy - Profilaktyka Uzależnień Behawioralnych". Zlecone zadanie w ramach otwartego konkursu ofert. Celem głównym projektu była realizacja kampanii społecznej dotyczącej przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi oraz mechanizmu uzależnienia od czynności. Zadaniem objęto szkoły podstawowe na terenie powiatów kołobrzeskiego oraz sławieńskiego. Kampanię zrealizowano poprzez warsztaty edukacyjno - praktyczne dla uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej powiatów kołobrzeskiego, sławieńskiego, natomiast realizacja gry terenowej "Minecraft w Realu edycja II" , nastąpiło na terenie powiatu koszalińskiego.

Kwota dotacji: 33.000 zł

VII. Rekomendacje:

W oparciu o doświadczenia płynące ze współpracy z ekspertami i specjalistami rekomenduje się następujące działania do realizacji:

- 1) Kooperacja z podmiotami leczniczymi Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom;
- 2) Współpraca z lokalnymi środowiskami (koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne) w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom;

- 3) Objęcie działaniami profilaktycznymi zajęć sportowych oraz aktywności fizycznej mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego;
- 4) Dotarcie do osób przebywających w pasie nadmorskim oraz nad akwenami śródlądowymi Województwa Zachodniopomorskiego z działaniami profilaktycznymi mających na celu zmniejszenie konsumpcji alkoholu oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa nad wodą;
- 5) Prowadzenie badań nad rozpowszechnieniem używania substancji psychoaktywnych oraz skalą uzależnień behawioralnych (obejmując populację dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych);
- 6) Realizacja programów profilaktycznych w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej, działania powinny się koncentrować na wdrażaniu programów rekomendowanych znajdujących się w systemie rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego (www.programyrekomendowane.pl);
- 7) Podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w profilaktykę uzależnień oraz integracja działań w tym obszarze (wspieranie samorządów gminnych w realizacji lokalnych programów profilaktyki uzależnień i konferencji; wspieranie pałcówek oświatowych w realizacji programów profilaktycznych, w tym nowoczesnej diagnozy profilaktycznej poprzez organizację szkoleń i konferencji dla kadr pedagogicznych; wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań statutowych w zakresie profilaktyki uzależnień);
- 8) Wzmocnienie dostępności leczenia i postrehabilitacji w obszarze uzależnień (zwiększenie dostępności krótkoterminowych form terapii np. Candis oraz w obszarze uzależnień behawioralnych; zwiększanie dostępności programów postrehabilitacyjnych i aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób po zakończeniu leczenia uzależnień)
- 9) Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się leczeniem uzależnień (organizowanie specjalistycznych szkoleń i konferencji m.in. dla psychoterapeutów uzależnień, psychologów zajmujących się leczeniem uzależnień, lekarzy i pielęgniarek);
- 10) Wspieranie działalności terapeutycznej, edukacyjnej i informacyjnej dotyczącej szkodliwości stosowania środków psychoaktywnych w ciąży oraz problematyki płodowego zespołu alkoholowego;
- 11) Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki uzależnień (upowszechnienie wiedzy o problemie alkoholowym w rodzinie, wpływie problemów alkoholowych na funkcjonowanie całej rodziny – współuzależnienie, dzieci wychowywane w rodzinie z problemem uzależnienia; edukacja społeczna na temat uzależnień behawioralnych)

Sporządzili:

Jagoda Ziomka, inspektor w Biurze ds. Zdrowia Publicznego Wydziału Zdrowia
Daniel Grodz, podinspektor w Biurze ds. Zdrowia Publicznego Wydziału Zdrowia

Zatwierdził:

Mateusz Moksik – p.o. Dyrektora Wydziału Zdrowia